

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku T. S.
przy uczestnictwie H. K. – M., A. S. i M. S.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania H. K. – M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje adwokatowi M. G. ze środków budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może

być osiągnięty cel wymagań ustalonych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które wiązała z potrzebą odpowiedzi na pytanie, czy art. 623 k.p.c. ma zastosowanie do podziału nieruchomości przez wyodrębnienie lokali, a jeżeli tak, to czy sąd dokonujący takiego podziału powinien kierować się bezwzględnie wysokością udziałów współwłaścicieli w przedmiocie współwłasności.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem, na występowanie w sprawie którego powołuje się skarżąca nie ma cech określonych wyżej. W art. 623 k.p.c. ustawodawca wskazał na kryteria,

którymi sąd powinien kierować się przy wydawaniu orzeczenia znoszącego współwłasność. Z przepisu jednoznacznie wynika, że ustawodawca preferuje wyjście ze współwłasności przez podział rzeczy wspólnej, na co wskazuje także art. 211 k.c. W nauce i orzecznictwie nie ma wątpliwości co do tego, że wyodrębnienie nieruchomości lokalowych w budynkach, których nie da się podzielić fizycznie ścianą pionową, stanowi formę podziału rzeczy wspólnej.

O tym, w jakiej wzajemnej relacji pozostają wymienione w art. 623 k.p.c. kryteria, które ustawodawca polecił uwzględniać przy dokonywaniu podziału rzeczy wspólnej, Sąd Najwyższy wypowiadał się wielokrotnie. Ostatnio w postanowieniu z 18 marca 2015 r., I CSK 286/14 (nie publ.) wyjaśnił, że przepisy art. 211 k.c. i art. 623 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) wymagają, aby dokonanie podziału przez ustanowienie odrębnej własności lokali uwzględniało nie tylko wielkość udziałów i nominalną wartość odrębnej własności każdego lokalu, ale zaspokajało interesy wszystkich współwłaścicieli, bez rażącego pokrzywdzenia jednych kosztem innych, z tym że nie w każdym wypadku zniesienia współwłasności współwłaściciele muszą otrzymać części rzeczy o wartości zbliżonej do wartości udziałów.

W kontekście powyższego trzeba jednak podkreślić, że obowiązek uwzględnienia interesów przy podejmowaniu decyzji o sposobie zniesienia współwłasności odnosi się do wszystkich współwłaścicieli, których sytuację sąd powinien rozważyć, bez preferowania jednych ponad drugimi. Orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że przy zniesieniu współwłasności nieruchomości mieszkalnej sąd powinien zmierzać do rozstrzygnięcia, które stworzy warunki do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wszystkich zainteresowanych, o ile jest to tylko możliwe w istniejących okolicznościach faktycznych i prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 marca 2013 r., IV CSK 168/12, nie publ.). Trzeba dodać, że orzeczenie sądu nie powinno petryfikować stosunków faktycznych, ukształtowanych przez któregoś ze współwłaścicieli wbrew woli pozostałych, i z bez liczenia się z ich interesami, a decyzje o spłatach i dopłatach muszą uwzględniać realną zdolność obciążonych nimi do spełnienia tych świadczeń na rzecz uprawnionych.

Skoro problemy, na występowanie których w niniejszej sprawie powołuje się skarżąca zostały już wyjaśnione w orzecnictwie, to nie sposób jest przyjąć, że zachodzi wskazana przez nią przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W sprawie nie występują też takie przesłanki, które Sąd Najwyższy mógłby uwzględnić z urzędu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu uczestniczkę z urzędu orzeczono stosowanie do § 2 i § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).

[l.n]